

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Mottagare: Utbildningsdepartementet

Yttrande från Göteborgs universitet avseende ”Inbjudan att inkomma med underlag till regeringens forsknings- och innovationspolitik”

Inledning

Göteborgs universitet är ett brett internationellt forskningsuniversitet som ser forskning, utbildning och samverkan som ömsesidigt beroende av varandra för att skapa excellens och samhällsrelevans. I visionen, **Ett universitet för världen**, uttrycker Göteborgs universitet den tydliga målsättningen att vara ett internationellt präglad lärosäte som tar ansvar för samhällsutvecklingen och bidrar till en hållbar värld. Visionen stadfäster också att universitetets verksamhet vilar på tre akademiska kärnvärden:

- **Akademisk frihet** och strävan efter **universell kunskap** präglar formerna och inriktningen för utbildning och forskning, där en mångfald av skilda vetenskapliga förhållningssätt möts i ett fritt och öppet samtal.
- **Autonomi** innebär att universitetet ska stå moraliskt och intellektuellt obundet av politiska, ideologiska och ekonomiska intressen.
- **Sammanhållen utbildning och forskning** i kompletta akademiska miljöer garanterar en verksamhet där såväl samhällets behov som vetenskapliga och konstnärliga framsteg ligger till grund för utveckling.

Dessa kärnvärden utgör nödvändiga förutsättningar för att Göteborgs universitet ska kunna bidra till Sveriges mål om att vara en framgångsrik kunskaps- och innovationsnation. Universitetet menar vidare att akademisk frihet, autonomi och sammanhållen utbildning och forskning behöver vara i centrum för regeringens sammanhållna utbildnings, forsknings- och innovationspolitik för att utvecklas som ett ledande utbildnings-, forsknings, och innovationsnation som präglas av excellens och samhällsrelevans.

Göteborgs universitet ställer sig bakom inspelet från SUHF, men vill här särskilt betona värdet av förslaget om ett grundlagsskydd för den akademiska friheten, både för forskning och högre utbildning.¹

Nedan sammanfattas Göteborgs universitets förslag i relation till regeringens önskemål.

---

¹ Göteborgs universitet ställer sig bakom professor Shirin Ahlbäck Öbergs slutsatser i SULF:s skriftserie XLIII *Om akademisk frihet*: https://sulf.se/app/uploads/2023/03/Skrift_akademiskfrihet_2023_webb_27mars_23.pdf

Sammanfattning av Göteborgs universitets förslag

1. Övergripande utveckling av statlig styrning

- En systematisk utvärdering av *effekterna* av de tre senaste forsknings- och innovationspolitiska propositionerna behöver genomföras.
- För att undvika plötsliga förändringar i riktningen eller styrningen behöver regeringen avstå från att göra förändringar i förutsättningarna som påverkar redan avsatta resurser.

2. Ge förutsättningar för långsiktighet och excellens i universitetets kärnuppdrag

- Utveckling av nationella strategiska forskningsområden behöver beredas tillsammans med lärosätena,
- Basanslaget behöver öka i relation till övrig statlig finansiering och medfinansieringskrav från statliga finansiärer minska,
- En gemensam utbildnings-, forsknings- och innovationsproposition behöver införas med ökade resurser för samtliga utbildningar,
- Excellens-pelaren inom europeiska ramprogrammet behöver försvaras och bevakas inom nästa europeiska ramprogram.

3. Samverkan, nyttiggörande och innovation

- Utveckling av samverkan och nyttiggörande genom långsiktiga program behöver säkerställas,
- Utvärdering av innovationskontoren enligt den modell som Vinnova och UKÄ har tagit fram behöver införas,
- Mer medel till holdingbolagens investeringar i forskningsbaserade lösningar behöver fördelas,
- Statlig finansiering för nationellt avtalsreglerad ULF-verksamhet behöver avsättas från 2025,
- För att hantera omställningen till ett öppet vetenskapssystem där kostnader för prenumerationer i en ökande takt förvandlas till kostnader för publiceringsavgifter behövs ett samlat nationellt ansvar avseende kostnadsaspekten för vetenskapliga informationsresurser,
- Finansiering för investeringar i gemensam teknisk infrastruktur för lärosätesbiblioteken behöver avsättas.

4. Ge förutsättningar för ansvarsfull internationalisering

- Administrativa och legala hinder för att rekrytera och anställa utländska studenter, doktorander och annan forskande och undervisande personal behöver undanröjas.

5. Ge förutsättningar för långsiktiga forskningsinfrastrukturer

- MAX IV och ESS behöver lyftas ut från den allmänna finansieringen,
- Infrastruktur för forskningsdata behöver samordnas på nationell nivå.

1. Övergripande utveckling av statlig styrning

En systematisk utvärdering av effekterna av de senaste tre forsknings- och innovationspolitiska propositionerna behöver genomföras

En systematisk utvärdering bör genomföras för att erhålla en djupare förståelse för i vilken utsträckning propositionerna bidragit till uppfyllelse av de definierade målen: att Sverige ska vara ett av världens främsta forsknings- och innovationsländer och en ledande kunskapsnation, där högkvalitativ forskning, högre utbildning och innovation leder till samhällets utveckling och välfärd, näringslivets konkurrenskraft och svarar mot de samhällsutmaningar vi står inför, både i Sverige och globalt. En systematisk utvärdering skulle kunna skapa kunskapsunderlag av betydelse för framtida forskningspolitisk utveckling.

För att undvika plötsliga förändringar i riktningen eller styrningen bör regeringen avstå att göra förändringar i förutsättningarna som påverkar redan avsatta resurser

Göteborgs universitet uppmanar regeringen att avstå från att ändra förutsättningar för befintliga satsningar. I biståndsbudgeten har anslaget för Forskningssamarbete via Sida och Vetenskapsrådet mer än halverats från 960 till 440 miljoner kronor. Regeringens beslut togs utan föregående dialog med berörda lärosäten och forskare och får stora effekter på såväl forskning som högre utbildning i fattiga länder och för stöd till internationella och regionala forskningsprogram av betydelse för dessa länder eller för att möta gemensamma utmaningar.

2. Ge förutsättningar för långsiktighet och excellens i universitetets kärnuppdrag

Utveckling av nationella strategiska forskningsområden behöver beredas tillsammans med lärosätena

Göteborgs universitet genomförde, utifrån profilområdesförslaget i förra propositionen (prop. 2020/21:1), en intern inventering av möjliga kandidatområden som bedömdes av universitetsövergripande organ samt Rektors International Advisory Board. Rektor föreslog därefter fem områden för eventuell framtida utlysning från regeringen (i alfabetisk ordning): Age-related disease and therapy development, Cultural Heritage and Sustainability: towards an integrated approach (CULTSUS), Molecular Life Science, A Sustainable Digital Society och UGOT OCEAN. Samtliga områden bygger på excellent tvärande forskning med fokus på globala samhällsutmaningar.

Även om det funnits ett visst värde i den interna processen kring urval av profilområden har Göteborgs universitet farhågor kring förslaget såsom det presenterades i förra propositionen (prop. 2020/21:1). Göteborgs universitet anser att särskilda profileringar i den mån de ska göras lämpar sig bättre inom ramen för myndighetsdialoger – och bör även följas upp inom denna ram som föreslagits i Styr- och resursutredningen (SOU2019:6).

Etablerade modeller för bedömning och utvärdering av vetenskaplig kvalitet är bättre lämpade för att främja kvalitetsutveckling och excellens. Profilområden enligt tidigare förslag riskerar att begränsa utvecklingen av nya forskningsområden. Eventuella strategiska satsningar som görs måste säkerställa goda förutsättningar för forskare att bedriva grundforskning och annan fri forskning och universitetet ser att modellen riskerar en ofördelaktig omfördelning av resurser från grundforskning till tillämpad forskning. Genom att omfördela resurser till specifika områden finns en risk för att underminera den redan alltför begränsade resursbas som behövs för att främja ny framväxande excellens vid ett bredduniversitet som Göteborgs universitet.

Basanslaget behöver öka i relation till övrig statlig finansiering och medfinansieringskrav från statliga finansiärer minska

Statens satsning på forskning har under senare år legat under 1% av BNP (0,8% 2022). Göteborgs universitet anser att det är av yttersta vikt att regeringen ökar statens investering i forskning som andel av BNP och att den utgör minst 1,2% av BNP för att säkerställa Sveriges konkurrenskraft genom en stark, robust och handlingskraftig akademi.

Basanslaget utgör en grundläggande förutsättning för att utveckla den kunskap som krävs för att adressera globala samhällsutmaningar och för obunden och nyfikenhetsdriven forskning som kan leda till oväntade genombrott. Fördelningen av forskningsmedel behöver bygga på en tillit till forskarsamfundets förmåga och möjligheter att identifiera relevant forskning. För att säkra kvalitet och gynna kvalitetsutveckling finns tydliga processer och verktyg vid Göteborgs universitet för utbildning såväl som forskning.² Externa granskningar av forskning och forskningsmiljöer genomförs regelbundet genom RED (Research Evaluation for Development). Den senaste utvärderingen gjordes 2019 med hjälp av internationella experter och resulterade i rekommendationer och åtgärdsplaner för samtliga institutioner, fakulteter och universitetsledning. Detta har lett till ett antal kvalitetshöjande åtgärder som tex klagörande av karriärvägar och rekryteringsprocesser, hantering av forskningsinfrastrukturer och tydliggörande av förutsättningar för goda forskningsmiljöer och kvalitetsutveckling. För att förverkliga dessa åtgärder fullt ut och stärka akademins konkurrenskraft nationellt och internationellt behövs dock ett ökat basanslag och fria forskningsmedel från såväl statliga finansiärer som EU-medel (särskilt excellenspelare 1).

Göteborgs universitet menar fortsatt att den rådande balansen mellan basanslag och externa bidrag för forskning i kombination med olika nationella och internationella finansiärs krav på medfinansiering begränsar lärosätenas handlingsutrymme och strategiska förmåga för att uppnå excellens. Basanslaget binds i nuvarande form i alltför hög utsträckning upp mot de externa finansiärernas villkor och strategier och utarmar basanslaget. På sikt kan det leda till en urholkning av finansieringen av utbildning på forskarnivå då externa anslag endast ger begränsade möjligheter till att dimensionera den. Utbildning av unga lovande forskare är starkt beroende av det handlingsutrymme som basanslaget ger för att knyta utbildning på forskarnivå till starka forskningsmiljöer och skapa stabila och långsiktiga karriärvägar.

Grundläggande finansiering utgör grunden för att kunna genomföra internationella rekryteringar av erfarna forskare på ledande positioner och erbjuda dem förutsättningar som kan förstärka deras kompetens och möjliggöra utmärkt forskning. Detta i sin tur bidrar till att attrahera extern finansiering och främjar en positiv cirkel av vetenskaplig excellens.

En gemensam utbildnings-, forsknings- och innovationsproposition behöver införas med ökade resurser för samtliga utbildningar

Göteborgs universitet anser att en samlad proposition för högre utbildning, forskning och innovation samt ett samlat anslag för utbildning och forskning skulle skapa ett helhetsperspektiv mellan utbildning och forskning genom att nya forskningsrön på ett tydligare sätt kan komma utbildningen till godo för akademins kunskapsbildande uppdrag. Samtidigt bör regeringens specifika satsningar på utbildningar följas av korresponderande forskningsresurser. En sammanhållen ansats skulle ge bättre möjligheter för

---

² Forskning: https://medarbetarportalen.gu.se/digitalAssets/1814/1814699_policy-for-kvalitetssakring-och-kvalitetsutveckling-av-forskning.pdf, Utbildning: https://medarbetarportalen.gu.se/digitalAssets/1811/1811027_policy-for-kvalitetssakring-och-kvalitetsutveckling-utbildning.pdf

lärosätena att skapa goda förutsättningar för forskning och utbildning i form av karriärvägar, anställningsvillkor och infrastruktur.

I samband med att ett samlat anslag för forskning och utbildning genomförs är det också rimligt att öka resurser för samtliga utbildningsplatser på svenska högskolor och universitet i enlighet med det förslag som presenterades i Styr- och resursutredningen SOU2019:6. Detta för att motverka en utveckling med minskad undervisningstid och en generell ekonomisk urholkning av utbildningsanslaget. En generell ökning av resurser inom alla utbildningsområden är nödvändig för att möjliggöra högre utbildning av högsta vetenskaplig kvalitet. Utbildningens kvalitet är absolut nödvändig för att upprätthålla även forskningens kvalitet eftersom studenterna blir morgondagens forskare.

Excellenspelare 1 behöver vara ett fundament även inom nästa europeiska ramprogram

Universitetet uppmanar regeringen att fortsätta att stödja svenskt deltagande i Horisont Europa och särskilt att fokusera på pelare 1, som är centrerad kring excellens. Detta är av yttersta vikt och bör vara en prioritet under förhandlingarna inför det kommande ramprogrammet.

Regeringens beslut att formulera en nationell strategi för Sveriges deltagande i Horisont Europa är ett steg i rätt riktning och välkomnas av Göteborgs universitet. För närvarande är arbetet med nationella kontaktpunkter (NCP) och programkommittéer fragmenterat. Universitetet anser att det krävs bättre samordning för att främja lärosätens deltagande i ramprogrammet och för att möjliggöra tidigare bidrag och insikter än vad som är möjligt idag. Detta är särskilt relevant inom ramen för policyutvecklingen inom den europeiska forskningsområdet (ERA) och svenska lärosätets möjligheter att ge inspel tidigare än vad som är fallet idag.

3. Samverkan, nyttiggörande och innovation

Utveckling av samverkan och nyttiggörande genom långsiktiga program behöver säkerställas

Göteborgs universitet har en omfattande och mångfacetterad erfarenhet av samverkan, nyttiggörande och innovation inom utbildning och forskning med målsättning att öka vår samhällsrelevans.

Ett exempel på en mer långsiktig organisering av samverkan är Göteborgs universitet och Chalmers initiativ att bygga upp en Västsvensk arena för samverkan inom hållbarhetsområdet. Syftet är att facilitera samverkan och skapa partnerskap för hållbar utveckling mellan akademien i Västsverige och andra relevanta samhällsaktörer. Målsättningen för samarbetet är att utveckla, utbyta och nyttiggöra kunskap som stärker samhällets förmåga och kapacitet att ställa om till ett hållbart samhälle.

Därutöver finns tvärande samarbeten inom det medicintekniska området där Västra Götalandsregionen, Chalmers och Göteborgs universitet, via Sahlgrenska akademien, bidrar till en stark forskningsanknuten högre utbildning såsom gemensam forskarskola och mastersprojekt inom Hälsa och Teknik samt civilingenjörsprogram Medicinteknik. En riktad långsiktig satsning till lärosätena inom detta område skulle ytterligare stärka samarbetet och öka tvärvetenskaplig och interdisciplinär utveckling av forskning, innovation och utbildning i gränslandet mellan medicin och teknik i Västsverige, men även nationellt/internationellt. Detta kommer också att öka möjligheterna till internationella rekryteringar både avseende studenter och yngre- samt seniora forskare. Satsningen passar väl in i tiden, och är ett nödvändigt och aktivt nytänkande i den svenska universitetsstrukturen.

För att hela bredden av svenska lärosätens samverkan och nyttiggörande ska kunna tillvaratas och omsättas krävs en långsiktig fri anslagsfinansiering även till samverkansområdet, i motsats till den projektbaserade och kortsiktiga finansiering som finns idag. De medel som fördelas via Vinnova (VFT) är avgörande för att lärosätena ska kunna verifiera och nyttiggöra kunskapsstillgångar och idéer, och bör

värnas, men få en mer långsiktig form, och bör i högre utsträckning kunna användas även för icke-kommersiellt nyttiggörande. Göteborgs universitet menar också att det behöver säkerställas att det finns verifieringsmedel, intermediärer och ekosystem även för icke-kommersiellt nyttiggörande och där samhällsvärdet kan vara betydande – exempelvis inom civilsamhället och offentlig sektor.

Utvärdering av innovationskontoren enligt den modell som Vinnova och UKÄ har tagit fram behöver införas

En viktig brygga mellan forskningen och dess nyttiggörande är det arbete som utförs av lärosätenas innovationskontor och holdingbolag för att proaktivt identifiera, verifiera och utveckla för samhället relevanta kunskapsstillgångar och de bästa idéerna från forskare och forskningsmiljöer. Göteborgs universitet kommer från 2024 att stärka nyttiggörandearbetet genom en strategisk satsning, som kompletterar innovationskontorets uppdrag och finansiering inom ramen för innovationskontorsmedlen, för att öka kapaciteten för samverkan, genomslag och nyttiggörande.

Den senaste utvärderingen av innovationskontoren genomfördes 2015 och har sedan dess använts som grund för tilldelning, i en process som inte följt den förordnade tidsplanen och de senaste åren inte gått att förutse för kommande år.³ En uppdaterad utvärdering av lärosätenas ambitioner och prestationer, som tar hänsyn till lärosätenas och innovationskontorens olika kontexter och förutsättningar är därför välkommen. Den modell som Vinnova och UKÄ har tagit fram, med en tilldelningsperiodicitet på fyra år, bör konkretiseras (som föreslaget i dialog med lärosätena) och implementeras så snart som möjligt. Modellen skulle innebära en förutsägbarhet och långsiktighet som är nödvändig för verksamheten.

Göteborgs universitet anser dock att andelen av innovationskontorsmedlen som fördelas baserat på nyttiggörandeprestation ska uppgå till max 15%, och att andelen som fördelas baserat på en storleksfaktor ska uppgå till minst 50% av summan som ska fördelas.⁴

Mer medel till holdingbolagens investeringar i forskningsbaserade lösningar behöver fördelas

Specialiserade forskningsnära bolag och särskilt inom ”deeptech” kräver omfattande kapital i tidig fas, vilket idag är svårt att hitta. Fasen präglas av hög risk på grund av lång väg till marknad samt avsaknad av nämnvärda tillgångar. Investeringar är inte aktiva i dessa faser utan väljer att investera i senare skeden vilket leder till att bristen på tillgångar och likviditet exkluderar även många andra finansiella aktörer, såsom långgivare och banker och i förlängningen kapitalbrist.

GU Ventures är Göteborgs universitets holdingbolag med uppdraget att kommersialisera universitetets ämnesrelaterade affärsidéer för att främja nyttiggörande, utveckling och tillväxt. Verksamheten har blivit topprankad bland världens 20 främsta under många år. De investerar i och utvecklar ett 100-tal innovationsföretag och de driver och stärker innovationsmiljön i samarbete med partners regionalt, nationellt och internationellt. Exempelvis inom läkemedelsinitiativ som OligoNova (fokuserat på terapeutiska oligonukleotidläkemedel baserade på korta DNA- eller RNA-molekyler) och CCRM Nordic (fokuserat på avancerade läkemedel för gen-, cell- och vävnadsterapier, ATMP).

Likväl saknar GU Ventures i dagsläget tillräckliga såddinvesteringar för att täcka behovet i bolagets projekt. För att tillvarata den fulla potentialen och behålla till exempel specialiserade ”deeptech”-företag på hemmaplan krävs ytterligare kapital och en långsiktig hållbar finansieringsstruktur. Idag får inte

³ https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-2015139-om-fordelning-av-statliga_sfs-2015-139/

⁴ Detta på grund av att den prestationsbaserade delen av modellen är förenklad och schematisk. Dessutom är nyttiggörandeprestationer svåra att mäta på ett rättvist sätt (detta konstaterades bland annat i Vinnovas andra samverkanspilot) som tar hänsyn till olika sorters lärosäten, och skillnaderna i utmaningar när det gäller exempelvis relationsbyggande, kulturförändring och stödanpassning till olika ämnesområden för större och mindre lärosäten.

lärosätet finansiera sitt holdingbolag och föra över kapital, en satsning kan enbart göras av ägaren staten. Göteborgs universitet har vid flertal tillfällen påpekat behovet av ytterligare finansiering för tidiga investeringar och innovationsarbete, utöver den miljon som universitetet får genom idébanken.

Statlig finansiering för nationellt avtalsreglerad ULF-verksamhet behöver avsättas från 2025

Göteborgs universitet var en av initiativtagarna till den försöksverksamhet som aviserades i forskningspolitiska propositionen 2016 (2016/17:50, s 105. Målet var att få en starkare vetenskaplig grund i den pedagogiska verksamheten i skolan och förskolan. Satsningen kom att gå under namnet ULF (Utbildning, Lärande, Forskning, se ulfavtal.se). ULF har permanentats efter fem års försöksverksamhet med dokumenterat goda resultat (Prop 2020/21:60). Idag deltar samtliga lärosäten med lärarutbildningar och drygt 200 skolhuvudmän i verksamheten. ULF skapar genom sin infrastruktur och sina överskridande miljöer förutsättningar för progression och långsiktig utveckling inom såväl skolverksamheten som universitetets verksamhet. Extern utvärdering av verksamheten har visat på att en innovativ verksamhet fått brett fäste med av många parter uppfattat stort värde.⁵

Göteborgs universitet vill understryka vikten av att fullfölja det långsiktiga, välorganiserade och för sektorn väldigt viktiga arbete som gjorts inom ULF. Detta bör ske genom att för lärosätenas räkning ingå avtal med de tre organisationerna för skolhuvudmän enligt tidigare inlämnat förslag (för perioden 1/1 2025 till 31/12 2034. Utöver detta bör också finansiering avsättas för verksamheten, i nivå med vad som föreslås inom avtalsförslaget.

För att hantera omställningen till ett öppet vetenskapssystem där kostnader för prenumerationer i en ökande takt förvandlas till kostnader för publiceringsavgifter behövs ett samlat nationellt ansvar avseende kostnadsaspekten för vetenskapliga informationsresurser

Det är väsentligt att påtala de kostnadsökningar och omfördelningseffekter som följer av omställningen till ett öppet vetenskapssystem. Eftersom prenumerationer förvandlas till publiceringsavgifter ökar kostnaderna i synnerhet för forskningstunga universitet. Samtidigt ökar också vetenskapssamhällets krav på hög publiceringstakt i artikelform i flertalet discipliner, vilket späder på kostnadsutvecklingen. Till det kommer ökade kostnader för säker lagring av forskningsdata med tillhörande krav på öppen tillgång. Göteborgs universitet hör till de lärosäten som drabbas hårt och vi ser att till den pågående omfördelning av kostnader förbundna med den vetenskapliga publiceringen (vilken inkluderar även läsrättigheter) mellan lärosätena behöver det komma till en ekonomisk kompensation.

Finansiering för investeringar i gemensam teknisk infrastruktur för lärosätesbiblioteken behöver avsättas

I Vetenskapsrådets Forskningsöversikt 2023 betonas det stora behovet av ökad digitalisering av samlingar vid bibliotek, arkiv och museer. Lärosätesbiblioteken i Lund, Stockholm, Umeå och Uppsala tillsammans med Kungliga biblioteket driver projektet "Det digitaliserade svenska trycket" (DST) som skapat nödvändiga förutsättningar för att påbörja en massdigitalisering. För att få upp en rimlig takt behöver resurser tillföras sektorn för en ökad digitaliseringsverksamhet. Det finns både behov av investering i gemensam teknisk infrastruktur och hantering av juridiska frågor.

4. Ge förutsättningar för ansvarsfull internationalisering

Internationalisering är en förutsättning för hög kvalitet vid Göteborgs universitet liksom andra lärosäten – det gäller såväl mobilitet och nätverk som internationella sampublikationer och samarbeten. Göteborgs universitet har antagit en policy om ansvarsfull internationalisering⁶ för att ge stöd i

⁵ Se <https://www.ulfavtal.se/dokumentation/> för utvärdering samt successiv rapportering.

⁶ <https://medarbetarportalen.gu.se/internationalisering/ansvarsfull-internationalisering/>

utvecklingen av ansvarsfulla internationella samarbeten som bygger på dialog, ömsesidig respekt och den kontext de verkar i.

Administrativa och legala hinder för att rekrytera och anställa utländska studenter, doktorander och annan forskande och undervisande personal behöver undanröjas

För att Sverige ska kunna vara ett av världens främsta forsknings- och innovationsländer och en ledande kunskapsnation måste Sverige kunna erbjuda karriärvägar som möjliggör rekrytering av unga excellenta forskare som kan formulera frågeställningar och driva projekt med potential för genombrott. Forskarrörlighet är en viktig kvalitetsdrivande faktor. För att behålla kompetens och kvalitet behövs bättre samordning och undanröjning av hinder. Internationella rekryteringar försvåras idag av Migrationsverkets handläggningstider för visum och uppehållstillstånd. På samma sätt finns det utmaningar att få till studentmobilitet och få ett inflöde av internationella studenter till Sverige, vilket är en förutsättning för utbildningens internationalisering. Olika myndigheter tolkar lagstiftningen på olika sätt vilket skapar problem för inkommande studenter och forskare. För att behålla den kompetens vi rekryterar och utbildar behöver det finnas möjligheter för studenter, doktorander och forskare att stanna kvar i Sverige.

5. Ge förutsättningar för långsiktiga forskningsinfrastrukturer

Göteborgs universitet ansvarar för flera stora nationella infrastrukturer inom samtliga vetenskapsområden vilka möjliggör spetsforskning kopplad till samhällsutmaningar såsom klimatet, biodiversitet, demokrati, kulturarv, energi och hälsa. Det krävs en långsiktig finansiering och prioritering av nationella infrastrukturer för att säkerställa att de kan möjliggöra excellent forskning och nyttiggörande. Sverige har genom unik tillgång till sjukvårds- och samhällsdata samt genom gjorda investeringar i storskaliga forskningsinfrastrukturer, som ESS, MAX IV, NAISS och SciLifeLab, nu utomordentliga förutsättningar för forskning, utveckling och innovation.

MAX IV och ESS behöver lyftas ut från den allmänna finansieringen

De stora forskningsinfrastrukturer som Sverige har investerat i såsom MAX IV och ESS innebär stora utmaningar för övriga nationella och lärosätesspecifika infrastrukturer. Nuvarande finansieringsmodell för MAX IV riskerar att tränga ut andra viktiga infrastrukturer. Göteborgs universitet föreslår därför att driften av MAX IV finansieras direkt från statsbudgeten.

Infrastruktur för forskningsdata behöver samordnas på nationell nivå

Göteborgs universitet är fortsatt positiva till förslaget, som presenterades i betänkandet Stärkt fokus på framtidens forskningsinfrastruktur (SOU 2021:65): att digitala infrastrukturer för forskning samlas i en myndighet med operativt ansvar att koordinera stöd till forskare och lärosäten inom hela e-infrastrukturuområdet. Det är viktigt att myndigheten kan hantera alla typer av forskningsdata, även sådana som innehåller personuppgifter eller annan information med restriktioner som hänsyn till rikets säkerhet. Universitetet anser att de behov som identifieras i utredningen snarast behöver hanteras antingen genom att en ny myndighet för e-infrastruktur bildas eller att motsvarande uppdrag ges till en befintlig myndighet. Förslaget om ytterligare utredningar och rättsliga prövningar skulle kunna fördröja processen med flera år. Myndigheten bör överta regeringens uppdrag från VR att främja och samordna Sveriges arbete med att införa öppen tillgång till forskningsdata. Alternativt behöver den satsning på forskningsdatahantering genom Svensk Nationell Datatjänst som flertalet av de svenska lärosätena gör tillsammans få en långsiktig finansieringsform och ett tydligt uppdrag i linje med SOU 2021:65 i regleringsbrevet för Göteborgs universitet som är värduniversitet.

En gemensam e-infrastruktur behövs för ändamålsenligt användande av de stora datamängder som finns. Därtill behövs en koordinering med befintliga investeringar i uppbyggandet av beräkningskapacitet såsom NAISS men även ytterligare satsningar kan behövas.